

MISLI

Slovenski informativni list v Avstralliji:
Sydney, Melbourne, Adelaide, Perth, Brisbane, Hobart.

Vol. V. No. 11. NOVEMBER, 1956

Organ of the Slovene Community in Australia "THOUGHTS"

Registered at the G.P.O. Sydney, for
transmission by post as a periodical.

66 Gordon Street, Paddington, Sydney

CLOVEK IN STROJ

(Filozofija avtomacije)

Pred letom dni smo v MISLIH nekaj napisali o avtomaciji. Naročnikom je bila ta reč po večini tako nova, da so še potem, ko so prebrali, spraševali: Pa kaj je to — avtomacija? Danes so tudi avstralski listi in časopisi polni ugibanja o avtomaciji in njenih posledicah, enako drugod po svetu. Še najbolj pa avtomacija baje zaposluje Britance. Zato objavljamo tu članek iz argentinskega GLASA, ki razpravlja o avtomaciji s „filozofskega“ vidika. Naj še omenimo, da se rabi med Slovenci tudi izraz avtomatizacija, ki je sicer daljši, pomeni pa isto.—Ur.

MODERNI čas označuje silni porast tehničnega znanja in tehničnih stvaritev. V nasprotju z izkustveno tradicionalno tehniko prejšnjih časov, sloni moderna tehnika na prirodnih vedah in zlasti na matematiki. S tem, da človek s tehnično delavnostjo stvarjem določa nek potek in jih organizira po svojih umskih zamislih, sledi torej pred vsem znanstvenemu spoznanju. Človekova stvaritvena sila je najbolj očitna v vedno novih tehničnih iznajdbah, v vedno bolj dovršenih strojih, v robotih, ki delujejo takorekoč samogibno. Njihova proizvodna sposobnost je naravnost fantastična.

V gradnji avtomatičnih strojev prednjači daleč pred vsemi Sev. Amerika. Ob tej novi industrijski revoluciji pa se močno ločijo duhovi. Kulturni filozofi, ki so že prej nastopali proti „tehniziranju“ človeka, so ob hitrem uvajanju robotov v gospodarsko delavnost naravnost zaskrbljeni. Glavni problem je razmerje med človekom in strojem.

Po mnenju mnogih bodo gospodarske, socialne in socialno psihološke posledice gospodarjenja z roboti negativne za človeško družbo. Že sedaj naj bi stroji nosili poglobljeno krivdo za socialno in kulturno stisko našega časa. Gospodarski in zlasti socialni učinek uvaljanja robotov pa bo matuzem, gradnja ogromnih industrijskih kompleksov s silno koncentracijo finančnega kapitala, ki bo posrkal vase in ugonobil vso srednjo in malo industrijo. Robot bo pogoltnil ne le malo obrt in industrijo, ampak tudi človekovo svobodo, demokratičen ustroj družbe in demokratične ideale, za katere se je stoletja borilo človeštvo. Zlasti pa se bo zaostrišla kulturna kriza, ki se na širokem družabnem področju že sedaj javlja v tem, da družba ni znala najti prave socialne oblike med delom in kapitalom ki bi vsaj do reke mere utegnili koristiti pri urejanju razmerja med nastopajočo avtomatično industrijo in širokimi ljudskimi plastmi. Najdemo pisatelje, ki govore kar o demonskem značaju robota, ki

naj bi bil človeku suženj in pomagal, pa se je dvignil nad njega in postal njegov kruti gospodar. N. Berdjajev piše naravnost o „razčlovečenju človeka“ zaradi nadoblasti tehnike nad socialnim in kulturnim življenjem . . .

Drugi pa ne gledajo z nič manjšim optimizmom na posledice novih tehničnih iznajdb. Optimisti pričakujejo, da se bo produkcija silno dvignila in pocenila. To bo izboljšalo splošno življenjsko raven. Stroj bo delal za človeka. Delovni čas bo mogoče skrajšati vsaj za polovico ali še več. Človek ne bo več suženj svojega dela, imel bo dovolj časa za izobrazbo, za umetnost, za potovanja, mogel se bo posvečati družinskemu življenju, vzgoji otrok, zabavi, itd. Navdušeni so nad novimi tehničnimi pridobitvami, posebno nad tistimi, s katerimi današnja tehnika postavlja v človekovo službo tajne naravne sile. Suženjstvo je bilo bistveni znak za vse tiste dobe človeštva, ko še ni poznalo tehnike in njenih izumov. Toda modernó gospodarstvo s stroji bo osvobodilo človeka tudi monotonosti in duhomorne službe strojem, ker bo posledaj stroj opravljal tudi vsa mehanična in kontrolna dela celo na tekočem traku, ki zahtevajo največ živcev in duševne napetosti.

Znane so simpatije za uvajanje robotov v proizvodni proces zlasti pri tistih družabnih sistemih, ki bi želeli socializirati ne le gospodarstvo, marveč tudi človeka. Prepričani so, da bo sociološka funkcija robotov imela takšen vpliv na človeške ustanove in na človeka samega, da bo družabne probleme posledaj mogoče reševati na tehnični način. Komunizem je oboževatelj tehničnega hiliazma, ko se bo družba sprevrgla v precizno delujočo masinerijo, ki se sproži v pogon s pritiskom na gumb in bo vkljeni robot pod vodstvom elektronskih možganov vzor in učitelj človeškega robota . . . Na kolektivistični tehnični podlagi bi naj tako bilo mogoče spraviti človeško maso tudi v zaželjene politične oblike.

Sedaj, ko vemo za možnosti socialnih učinkov industrializma, ki

je stopil v fazo avtomatov, je naloga sociologije in svobodno mislečih ljudi, da rešijo vprašanje, ki se glasi: s kakšnim gospodarskim in socialnim redom je združljiv najnovejši razvoj tehnike? Z drugimi besedami: ali nas iznajdba robotov vodi nujno v gospodarstvo stroja nad človekom, ali pa je mogoče, da bo robot služil človeku kot sredstvo do večjega blagostanja in svobodnega življenja.

Robot kot sredstvo za doseg do- ločenih ciljev je naravno indiferenten, politično pa nevtralen. Sam po sebi more biti orodje dobrega kakor zlega. Odvisno je od človeka, kaj iz njega napravi, oziroma

v kakšen namen ga uporablja. To pomenja, da je tehnični problem treba podrediti socialno etičnim vidikom. Avtomat, ki ga zgradi tehnika, ne more dajati sam sebi smisla in namena, ampak je človekova dolžnost, da z njim tako ravna, da bo v službi socialnega etosa in skupne blaginje človeštva.

Vzgoja mora poskrbeti, da bo moderni človek ne le v gospodarskem pravcu, ampak tudi etično, socialno in politično vzgojen za novo industrijsko revolucijo, ki bo verjetno globlje posegla v bodoči razvoj človeške družbe, kakor bi iz njenih pojavov utegnili sklepati. I.A.

KAKO PA TA ALI ONI MED NAMI?

Do letošnjega 17. avgusta se je poleg drugih imen navajalo tudi ime Slovenca Franceta Lauscheta na kandidati listi za predsednika združenih Držav. Res je potem Francetovo ime odpadlo, ko je bil nominiran Stevenson. Kljub temu ostane dejstvo, da je Slovenec resno prihajal v poštev.

Kakako prav tiste dni, ko je šlo za to, ali bo ali ne bo France Lausche prišel do imenovanja na konvenciji demokratov, se je vršila velika slovesnost v Kulturnih vrtovih v Clevelandu. Udeležil se je tudi France kot guverner države Ohio. In tam je izrekel pred veliko pisano množico udeležencev v slovenskem jeziku naslednje besede:

„Ljubi Slovenci. Vse, kar sem, vse, kar imam, imam od svojega slovenskega jezika, od slovenske pesmi, od moje dobre matere in očeta in od vseh vas, moji dragi Slovenci.“

„ŽRTVE MORAJO BITI!“

Pod tem geslom se je vršila pred dobrim desetletjem krvava komunistična revolucija v Sloveniji. S tem geslom so komunisti opravičevali vse strahote, ki so jih počeli nad narodom, ki v ogromni večini ni verjel v „osvoboditev“, ki naj jo prinesejo komunisti. Z istim geslom so komunisti delali za podjarmljenje drugih narodov ob robu Sovjetije.

Zdi se, da je prišel čas, ko so se začeli narodi s prav tem geslom otresati komunizma. Če so morale biti žrtve, da je komunizem zavladal, bodo pač potrebne tudi tedaj, ko pojde za odpravo komunizma. Tako si lahko razlagamo dogodka, ki o njih te dni slišimo iz Madžarske, deloma tudi iz Poljske.

Ko nastajajo te vrstice, še nikakor ni jasno, kaj bodo prinesle strahotne žrtve na Madžarskem. Morda še ne pomenijo resnične osvoboditve izpod neznanega komunističnega jarma, na vsak način je pa narejen močan udar v komunistično trdnjavo, ki se je še nedavno zdela nedotakljiva. Tudi komunizmu se ne bo posrečilo da bi spremenil človeško naravo in iz ljudi napravil robote. Bati se je bilo, da bodo barbarski sovjetski tanki sicer še dolgo imeli moč, da potlačijo vsak zunanji izraz človeškega hrepenenja po svo-

bodi, sedaj je pa videti, da tudi to ni več tako gotovo.

Obžalujemo strahote protikomunistične revolucije, obžalujemo posebej to, da je po vsem videzu med narodi več sovraštva do Rusov kot do komunizma. Boli nas, da je barbarski komunizem spravil naš bratski slovanski narod v tako slabo luč. Boli nas, ko je videti, da zlasti Poljaki stokrat bolj sovražijo Ruse kot komunizem. Razumemo pa, da v navalu ogorčenja, ko je mera trpljenja polna, človek težko dela pravilne razločke. Komunizem je tako strašno zlo, da bo prav, če se tudi ob takem razmišljanju spomnimo na geslo: Žrtve morajo biti! Kaj nam pa nazadnje koristi slovanstvo, če se ga komunizem poslužuje za svoje orodje?

Zato so naše simpatije z vsem srcem na strani tistih, ki se skušajo otresti železih verig Kremlja, ki je vse prej kot slovanski, pa čeprav se jim bo to posrečilo šele postopoma in ne brez ogromnih žrtved. Ko zasledujemo dogodka drugod, nam misli uhajajo v našo lastno domovino. Z veliko bojznijo se sprašujemo, če bodo tudi tam prej ali slej potrebne take žrtve, da se stre moč komunizma, pa naj se imenuje titoizem ali kakorkoli. Bog daj, da bi se našla drugačna pot!

TELEVIZIJA PRIHAJA

TELEVIZIJA bo v kratkem tudi v Avstraliji, vsaj po mestih, nekaj tako domačega in vsakdanjega, kot je že dobro desetletje v Ameriki in Kanadi. Televizija je gotovo med najbolj čudovitimi iznajdbami naše dobe. Še ni dolgo, ko so ljudje napovedovalce televizije smatrali za fantaste in sanjače, toda preden se je svet dobro zavedel, so bile one „fantazije in sanje“ uresničene.

Televizija je čudovita, je pa dvorezen nož, kakor domala vse nove iznajdbe, ki prihajajo iz učenjaških laboratorijev. Lahko služijo resničnemu napredku in ljudskemu blagostanju, ali pa pahnejo ljudi v surovost ter v telesno ali dušno pogubo.

Gotovo je, da se bodo začeli kaj kmalu televizijski aparati pojavljati tudi po hišah naših ljudi v Avstraliji. Našle se bodo take družine in tudi poedinci, ki bodo začutili „nujno potrebo“ po televiziji, čeprav so jim bile doslej vsakovrstne druge potrebe v mislih in željah, o televiziji še sanjali niso. Toda ko bodo videli, da se televizija pojavlja okoli njih pri enem sosedu za drugim, bodo kar naenkrat začutili tako potrebo tudi pod lastno streho. Želje po novih rečeh so pač nalezljive in človek se komaj zaveda, kdaj si je nalezil novih „potreb“.

V proslavo televizije smo brali že mnogo lepih besed. Celo tak mož kot je papež Pij XII. je že marsikaj rekel v čast televiziji. Ljubitelji napredka razširjajo take slavospeve na vse strani, skoraj ga ni več človeka pod soncem, ki bi o teh rečeh ne zvedel. Na svoj način širijo dobro mnenje o televiziji še posebno trgovci, ki bodo

imeli od nje dobiček. In tako v ljudeh raste želja in „potreba“ po televiziji.

Veliko se pa poudarja tudi druga plat televizije, da je namreč lahko jako nevarna in škodljiva, ker je dvorezen nož in jo brezvestni ljudje lahko uporabljajo v pogubo bližnjemu. Sredi navdušenja za televizijo se ta stvarila zelo počasi širijo med ljudi, kramarji nalašč molče o njih, človek, ki je že začutil „potrebo“ po televiziji, jih morda kljub vsemu sliši, pa si maši ušesa pred njimi.

Mi nismo poklicani, da bi proslavljali televizijo, pa tudi nobene take potrebe ni. Zelo prav pa bo, če poudarimo vsaj nekoliko dejstvo, da družine, ki si nabavijo televizijo, ne smejo od nje pričakovati samega blagoslova, koristnega užitka in prijetne zabave. O vse to bi lahko bilo, če bi imeli televizijske programe v rokah poštenih in vestnih ljudi, na žalost je pa po večini v rokah zaluzkarjev, ki nimajo pred očmi ničesar drugega kot profit, pa se ne ozirajo na to, če bo program gledalcem in poslušalcem v korist ali škodo. In to velja zlasti za nedorasle ljudi, ki jih televizija predvsem vleče in ima na njihovo duševnost največji vpliv.

V Ameriki je skoraj kar splošno mnenje, da ondodni poprečni programi na televiziji ameriško mladino v mnogo večji meri tirajo v posurovelost kot v večjo izobrazbo. So vzgojitelji, ki se potrudijo, da spoznajo večino programov, posebno mladini namenjenih, pa potem v javnosti svarijo, kako nevarni so taki programi. Nепrestano se kažejo predstave z neštetiimi umori, vlomi, ljubezenskimi intri-

gami, vsakovrstnimi drugimi zločini — večji junak v predstavi je tisti, ki zna svojega bližnjega bolje „okoli prinešti“. Čim manj izbira sredstva, večji junak je. Televizijski aparat samo čaka, da nekdo zavrti gumb, pa je vse to pred teboj. Ko imaš enkrak aparat v hiši, zelo zelo težko izbiraš programe za svoje otroke, še veliko težje jim moreš zabraniti, da ne bi sami po mili volji vrteli gumb. In imaš pod lastno streho eno največjih modernih pohujševalnic svojih otrok, ki si jo poleg vsega še drago plačal.

Nekdo v Ameriki piše: Poznam družine, kjer so otroci povedali staršem, da zanaprej hočejo jesti pred televizijo, ali pa sploh jedli ne bodo več . . . Sedemletna hčerka je planila od televizije pred mater in rekla: Zdaj sem se odločila. Takoj jutri hočem razporoko! Mama, povej mi, kaj je razporoka? . . . Na programu je bil dobro organiziran napad na banko. Tat je skočil iz avtomobila in pometal bančne uslužbenke po tleh. Štiriletni deček je gledal in bil ves vznemirjen. Tedaj stopi v sobo oče, ki je pravkar prišel do dela. Sinček plane predenj, mu nastavi

pištolo in vpije: Roke kvišku! — Kateri oče si želi takega sprejema ob prihodu od dela? — Pred kratkim so šolski otroci v Chicago zares obesili dva izmed sebe. Naučili so se tega „posla“ na televiziji. Svet je strmel in oče obeh dečkov je zdihoval: Bog pomagaj, Bog pomagaj, v kakšnih časih živimo . . . Prepozno! Še huje je pa to, da milijoni ameriških otrok še naprej gledajo podobne prizore na televiziji in se „učijo“ vseh mogočih zločinov, javnost pa takoj pozabi na svoje „strmenje“, pa ničesar ne napravi zoper pohujševanje na televiziji.

Ne, mi ne mislimo napovedati televiziji kot taki vojne ali ji kakorkoli inasprotovati. Televizija je tu in odpravila se ne bo več. Želeli smo samo opozoriti na njene nevarnosti. Televizija je lahko blagoslov, je pa lahko tudi strup. Brezvestneži širijo po njej strup, vestni ljudje se trudijo, da bi pospeševala dobro. Treba je več močne organizacije med vestnimi, da bodo televizijske programe iztrgali iz rok brezvestnežev. Skušajmo zvedeti za take podjetne ljudi in jim dati moralno in tudi gmotno podporo.—ič.

SYDNEY!

Mislili smo, da je vse urejeno za prevzem znane hiše na Queen St. za namene Slovenskega Doma. Sredi oktobra smo jo namerjali prevzeti. Pogoji so jako ugodni. Na naše razočaranje pa mestni svet (Woollahra City Council) zavlačuje dovoljenje, oziroma odobrenje. Bati se je baje, da ga bo celo odrekel. Tako je spet nastala ovira za uresničenje načrtov.

Ker s pričujočo številko lista ne moremo dalje odlašati, za zdaj samo to sporočilo. Če bo odobrenje kmalu prišlo, bomo razposlali posebna pisma. Če pa pozno ali sploh ne, bo povedala božična številka.

MOJE POČITNIŠKO POTOVANJE

(Konec.)

jen in mi ni bilo žal za šest pennyjev, ki sem jih plačal, da so me potegnili na vrh. Njihov „skripec“ je dosti bolj moderen kot so ga imeli Ribničani, ko s ovlekli vola v zvonik.

Prebivalcev ima Brisbane nekaj čez pol milijona. Ljudstvo je precej živahno in se mi je zdelo dosti drugačno kot v naših viktorijskih mestih. Poprečen Brisbanec je prijazen, postrežljiv in silno zaveden, zraven pa ponosen na svoje mesto. Ne prenese žal besede zoper Brisbane, ki je po njegovem mnenju najpopolnejše mesto v Avstraliji. To sem okusil tudi jaz in sem se potem skrbno varoval, da nisem kje kaj neskladnega zinil. Tudi novi naseljenci ljubijo svoje mesto. Hiše starih in novih so „stavbe na koleh“, prostor med koli ali stebri služi za garaže, drvarnice in slično. Posebnost Brisbane so pa nekatera železniška križišča. Pred prihodom vlaka priraca uslužbenec, drži z eno roko rdečo zastavico, z drugo pa zvonec, ki z njim neusmiljeno zvoni . . .

Brisbane sam sem si precej dobro ogledal, v okolico nisem silil. Neki dan sem vendar šel v Lone-Pine, kjer je nakak zoološki vrt s klokanji, dingoji, kačami in podobno. Park se mi pa ni zdel primerno urejen, če sploh lahko

kaj rečem o urejenosti. Na vsakem koraku vidiš, da gre lastnikom samo za gmotni dobiček. Ponudijo ti, da si oviješ kačo okoli vratu in te slikajo. Malo pozneje lahko vzameš v naročje koala in se z njo slikaš. In tako *dalje. Pred vhomom v vrt je „Vodnjak želja“. Videl sem mlada dekleta, kako so metale v vodnjak denar in dolgo zrlje vanj. Pristopil sem k eni od njih in se ji široko zarežal. Jezno me je pogledala in odfrfala. Po moji sodbi naj bo kak zoološki vrt tehnično in zdravstveno dovršen ali naj ga pa ne bo!

Obiskal sem tudi muzej in botanični vrt, to se razume. Muzej je izvrsten in vsakemu obiskovalcu priporočam, naj ga ne prezre. Botanični vrt je prikupen in vabljiv. Ima polno tropičnih in sub-tropičnih nasadov v živih barvah. Meni ga je osebno razkazal in razložil vodja vrta in mi nazadnje dal 16 vrst semen sub-tropičnih dreves in grmičja za naš College v Dookie. Bomo videli, kako bo to rastlinstvo uspevalo pri nas.

Napočil je čas za slovo od Brisbane. Mahnil sem jo po New England Highway. Dobrih 60 milj južno od Brisbane je Cunningham Gap in tam je National Park queenlandske države. To je najlepši kos Avstralije, kar sem jih

doslej videl. Tu uživaš neokrnjeno naravno lepoto in bi prišli na svoj račun tudi plezalci, da navadnih turistov ali „sodrovcev“, kot jih je imenoval rajni prof. Mlakar, sploh ne omenim. Videl sem silno bogato rastlinstvo (flora). Na pečinah drevesnih visijo tablice z botaničnimi imeni vsakega posebej. Po parku je izpeljana ena sama steza, vsa okolica je ostala nedotaknjena, vsa v prvotnem stanju. Ko sem meril korake po stezi, mi je nad glavo žrgolelo nešteto različnih ptičkov, eden lepše oblečen kot drugi. Ko sem za trenutek obstal, mi je takoj sedlo nekaj ptičkov na ramo in eden celo na glavo. Ostali so posedli okoli po vejicah in me gledali. Ko sem se premaknil, so vsi odfrfotali. Ujeti nisem mogel nobenega, so pač preurni, jaz pa neokreten maček. So pa seveda tudi strogo zaščiteni in tudi to je zame dober izgovor.

Prvo noč po odhodu iz Brisbane sem prespal v Armidalu, kjer je bilo silno mrzlo. Mesto stoji nad 3.000 čevljev nad morjem. Šteje 8.600 prebivalcev in ima turistovski značaj. Slovi po svojem šolstvu, zakaj v njem je več državnih in cerkvenih kolegijev. Drugo jutro je bil moj voz pokrit z ivjem in je bil bolj podoben beli ovci kot avtu.

Do doma je potem šlo vse gladko in brez nezdod. Misli mi pa še venomer romajo po krajih, koder sem se potepal tri tedne. Bilo je lepo — a doma je najlepše.—Jože Maček.

NADALJEVAL sem pot proti severu. Nič posebnega se ni pripetilo. Nekje sem naletel sredi ceste na razkosno pojedino. Nekdo, ki je vozil bolj zgodaj kot jaz, je povozil zajca. Ob tem mrtvem zajcu sta se zdaj poželjivo gostila g. Krok in ga. Krok in ga. Strašno grdo sta gledala name, ko sem se jima bližal. Odskočila sta pa vendar, da sem mogel naprej brez nove nesreče . . .

V Brisbane sem poiskal Mr. Primožiča, ki je znan vsaj po imenu bralcem MISLI. Saj se večkrat oglasi s kakšnim dopisom. Mož je jako aktiven za dobro stvar. Našel mi je prijetno sobo v slovenski hiši, kjer sem bival vse dni v Brisbane. Sicer sem pa srečal le malo rojakov, ker mi ni ostajalo dosti časa. Kolikor sem pa mogel videti in slišati, sem dobil vtis, da veliko dajo na vzajemnost in so aktivni na družabnem in kulturnem polju. Seveda imajo pa razne težave kot povsod.

Naj predstavim bralcem Brisbane prav na kratko. Mesto je zelo razsežno in slišal sem trditev, da pokriva več sveta kot sam Sydney. Leži ob reki istega imena, ki je plovna za manjše ladje. Razprostira se po prijaznih gričkah in je slikovito posuto s hišami, med katerimi se bohotijo cvetoča tropska drevesa. Skoraj na vsakem vrtu sem opazil Poinsettio — Mexican Flower-leaf. Središče mesta tvori le par ulic, iznad katerih kipi kvišku mogočni stolp Mestnega doma. Razgled s tega stolpa je sija-

SKOZI AVSTRALSKE OČI

(Nadaljevanje)

V Kanadi in Avstraliji so se go-dile precej podobne reči kot v Pennsylvaniji. Vzemimo na primer Nemce v South Avstraliji in Victoriji. Prvi njihovi naseljenci so bili jako dobrodošli in Avstranci so brez pritrdžka hvalili njihove uspehe v poljedelstvu. Pa ni bilo dolgo, ko se je začelo sumničenje. Kar ni imelo angleškega izvora, so Avstranci po strani gledali. Posebno so jim bile neljube strnjene nemške naselbine, ki so le nemško govorile, imele nemške šole in izdajale nemške časopise. Okoli 1.1870 je vlada odrekla nemškim šolam vso pomoč. Glede časopisov so se pojavljali glasovi, naj vlada budno pazi, kaj pišejo, in prav tako naj bodo nemška društva pod strogim nadzorstvom. Kljub temu so nemške farne šole še životarile do leta 1917, tedaj jih je pa vlada prepovedala. Morale so učiti v angleščini ali pa prenehati, prevzela jih je angleško učeča državna šola. Tako je torej Avstralija šla za zgledom Amerike in uveljavila izključno angleški jezik, ki naj bo nosilec avstralskega pouka, vzgoje in vse kulture.

V splošnem je ta ureditev ostala v veljavi vse do pričetkov sedanjega velikopoteznega naseljevanja. Šele v najnovejšem času je tudi Avstralija nekaj popustila — kakor Amerika že pred 30 leti — uvidela je, da je nujno potreben tujezični tisk in z njim razne organizacije po narodnostih. Novi naseljenci bi se brez teh pripomočkov le težko prerinili skozi začetne težave v novi deželi.

SYDNEY in OKOLICA!

Prihodnja zabava v Paddington dvoranji bo na štefanovo, 26. decembra. Po udeležbi na zadnji zabavi lahko sodite, kakšna bo taktat. Pohitite z rezervacijami, da ne boste razočarani. Priglasite sprejemajo MISLI: FA 6534. Še bolje naredite, če se prigrasite pismeno. Naslov: 66 Gordon St., Paddington. Oglas pride v božični številki.—Odbor.

Vse to je pa zamišljeno zaenkrat le za prvi rod. Na široko ostaja odprto vprašanje druge in tretje generacije v Ameriki, Kanadi in Avstraliji. Kakšna bo usoda teh dveh? Ali naj na kratko ukažemo: Asimilirajte se, postanite popolni Avstranci, pozabite na svoje prednike? Ali pa naj jim bo dovoljeno, da še nadalje goje jezik in kulturo, ki so jo prinesli s seboj?

Toda o tem bom pozneje še posebej govoril. Zdaj obrnimo svojo pozornost na neke druge zanimivosti. Navedel vam bom nekaj zgledov, kakšne posledice je imela okolnost, ki sem jo že omenil, namreč da so bili novi naseljenci po veliki večini iz srednjih ali celo nižjih stanov. Nastala so dokaj ostra trenja med kmeti in pospodo . . .

Med kmečkimi sinovi je bilo zmerom nekaj takih, ki so se brž udomačili v tujini, se naučili jezika in si poiskali novih možnosti. Med Amerikanci je bilo tudi dovolj liberalno čutečih ljudi, ki so take „nove“ sprejeli medse, jim odprli vrata na stežaj in jim šli na roke,

da so hitro plezali navgor po lestvi napredovanja. Spomnimo se samo imen kot so: Joseph Pulitzer, madžarski kmečki fant, ki je svetovno znan kot ustanovitelj znanih Pulitzerjevih nagrad ali štipendij; Adolph Zuker, začetnik kino-podjetja Paramount; William Fox, ustanovitelj znanega Twentieth Century Fox . . . Tu imamo žive zglede, kako so nekateri kmečki sinovi v Ameriki hitro prišli do uspeha in celo slave, ker so se znali prilagoditi. Tudi Avstralija lahko pokaže na svoj

OPOZORILO!

Božična številka ima iziti okoli 15. decembra. Priporočamo se za primerne spise, ker bo številka štela 16 strani. Članke mora imeti uredništvo v rokah do 15. novembra. Dopise in oglase vsaj do 1. decembra. Prosimo, da vpoštevate.

lastni pridelek podjetnih in uspešnih mož izmed Nemcev, Grkov, Italijanov in drugih, ki so prišli med nas kot kmečki sinovi.

Na drugi strani so bili med naseljenci tudi taki, ki so doma šli skozi šole in spadali med gospodo. Mnogi od teh so tudi v novi domovini — kot poprej doma — vihali nosove nad svojimi manj srečnimi rojaki, ki so jih smatrali za neizobraženo, nevedno in umazano maso. Na primer: Že imenovani Joseph Pulitzer je bil že lastnik dveh velikih ameriških dnevnikov: New York World Herald in New York Evening World, pa ameriški Madžari iz „višjih“ krogov še zmerom niso hoteli nič slišati o njem kot svojem rojaku. Zanje je bil še zmerom „zabit kmet“. Kmetje so pa seveda gospodi tako gledanje zamerili in tudi izvajali posledice. V Chicagu je obstajalo podporno bratsko društvo pod vodstvom grofa Botthanyja. Dolgo so se v njem včlanjali Madžari vseh vrst. Leta 1914 so si pa madžarskih farmarji v Wisconsinu ustanovili lastno organizacijo in odtrgali vse „nižje“ sloje od grofa. Niso mogli več prenašati oblastnosti svoje lastne domače gospode . . .

Podobni spopadi in trenja so se pojavljala tudi med drugimi narodnostmi v lastnih vrstah. Izvzeti je treba Grke, Srbe in Bolgare. Ti narodi so pod dolgotrajno turško oblastjo itak bili brez izobraženih višjih plasti, ki bi se mogle smatrati za gospodo. Turek ni pustil, da bil bili njegovi podložniki kaj drugega kot kmetje.

V novejših časih Amerika in Kanada ne poznata več takih nasprotij. Razna gospoda je pač pod pritiskom razmer morala priti do spoznanja, da so kmečki sinovi in hčere prav tako sposobni za napredak in izobrazbo kot gosposki. Pri nas v Avstraliji tudi ni bilo in ni brez vseh sledov podobnih nasprotij. Upajmo pa, da bodo naši novi naseljenci dovolj uvidevni in ne bodo gojili razlikovanja med „višjimi“ in „nižjimi“ v svojih sredah. Naj se jim misel na popolno enakost še tako upira, prej ali slej se bodo morali vdati. In čimprej, tem bolje — za vse, ki so pri tem prizadeti. (Dalje.)

KOLIKO NAS JE?

Neštetokrat je že bilo slišati vprašanje: Koliko pa je Slovencev v Avstraliji? Sprašujejo nas Avstranci, ko jim enkrat nekoliko dopovemo, da smo Slovenci narod zase. Sprašujejo nas rojaki skoraj z vseh krajev sveta, sprašujemo se pa seveda tudi sami med seboj.

Odgovori so zelo različni. Uho tega poročevalca je slišalo v teku dobrega leta že vse mogoče številke, od tri do trinajst tisoč, toda vsak, ki je kdaj navedel kakšno število, je zraven poudaril, da jih ni štel, ampak samo precenil. In je še dodal, da nimamo nobene možnosti napraviti kakšno „ljudsko štetje“.

Zato nas je zanimalo, ko smo dobili v roke izrezek iz ljubljanskega lista, ki navaja za vse avstralske izseljence iz Jugoslavije število — 10.000. Ne omenja, koliko od teh naj bilo Slovencev. Nedavno smo pa čuli iz ust moža, ki mora precej dobro poznati tukajšnje razmere, da je samo Hrvatov (seveda z Dalmatinci vred . . .) 65.000. Koliko je Slovencev, si pa ni upal izreči, samo to je vprašal: Ali želite vedeti število „Slovencev“ ali Slovencev . . . ?

Ker je kaj težko najti mejo med Slovenci in „Slovinci“, je kajpada

stvar običajna in vemo prav toliko kot prej. Namesto tega ugibanja pa ponatisnemo tu, kaj ve povedati oni ljubljanski časnik o izseljencih iz Jugoslavije, zdi se nam namreč zanimivo. Koliko drži, je pa drugo vprašanje. Piše takole:

„Po raznih tujih državah, skoraj na vseh kontinentih, živi nad 1.500.000 naših izseljencev. Največ jih je v ZDA, nad 800.000. Samo v Pittsburgu jih je 120 tisoč, v Clevelandu 60.000, v Kanadi pa okoli 20.000. V Južni Ameriki jir je nad 250.000, izmed teh polovica v Argentini. V Čilu je okoli 20.000 naših izseljencev, prav toliko pa tudi v Braziliji. V Avstraliji je naših izseljencev okoli 10.000, v Novi Zelandiji pa okoli 7.000. Naši izseljenci se dobe tudi v zlatih rudnikih Clondyka in v pragozdih Britanske Kolumbije. Mnogo jih živi tudi na Pacifiku, v Boliviji, Peruju, Južni Afriki, Franciji in Belgiji. Največ naših ljudi je iskalo zaslužka v tujini v časih avstroogorske monarhije. Tako se je od 1.1900 do 1910 izselilo iz Dalmacije 5,4% prebivalstva, iz Črne gore pa celo 10 odstotkov.“

Tako pišejo v Ljubljani. Kaj se vam zdi, pastirčki vi?—ič.

Z VSEH VETROV

„LJUDSKI KAPITALIZEM“ vlada v Združenih Državah Amerike, tako je sporočil radio Free Europe poslušalcem za železno zaveso. Na prvi pogled bi človek sodil, da je to samo besedna igra, češ: Vi tam za zaveso imate „ljudsko demokracijo“ in vse polno drugega „ljudskega“, mi imamo sicer res kapitalizem, ki ga vaši voditelji tako strašno obsojajo, toda naš kapitalizem je ljudski. Pri vas ga kajpada tudi imate, toda ljudstvo nima od njega nič. V podporo svoje trditve je radio navedel številke: 10 milijonov Američancev ima delnice pri kapitalističnih podjetjih, 70 milijonov ima denar v bankah, 115 milijonov je zavarovanih za življenje, nad 300 milijard izda ameriški kapitalizem za plače svojim delavcem in uradnikom . . . Te in take številke so podprle trditve radia in kamunisti niso mogli smatrati stvari zgolj za besedno igro. Poslušalci za železno zaveso so pridržali sapo in mnogo mislili. Tedaj so Sovjeti naročili svojemu najboljšemu gospodarstveniku, Evgenu Vargi, naj sestavi radiu Free Europe primeren odgovor. Odzval se je in napisal zelo dolg odgovor, ki pa mnogi trdijo o njem, da je ljudi za železno zaveso še bolj prepričal resničnosti radijskih trditve.

TELEFON je začel delovati pred 80 leti. Sprva so ljudje zmajevali z glavami nad njim. Danes je telefon eden največjih podjetij na svetu. Kako bi izhajali brez njega? Računajo, da se je uporaba telefona od začetka tega stoletja že skoraj stokrat podvojila. Pa razvoj gre brez prestanka naprej in naprej. Ves svet je že skoraj povezan s telefonskim omrežjem. Na novo položeni kabli tečejo v morskimi globinah med kontinenti. Zlasti pa vzbujajo pozornost nove iznajdbe na tem polju. Predvsem se uvajajo direktni telefonski razgovori na velike razdalje, to se pra-

vi, brez posredovanja operatorjev. Ne pokličete centrale, da te zveže s tistim, ki hočete z njim govoriti, s samim vrtenjem številčnice na svojem telefonu priključite glas človeka, ki živi tisoče milj daleč. Baj se že tudi iznašli telefone, ki jih lahko nosiš s seboj v zepu, pa še niso v podrobnostih izdelani za uporabo. In take, ki bodo ne samo prenašali glas, ampak pokazali tudi sliko govorečega. Trdijo celo, da v bodočnosti ne bo treba za vsak pogovor posebne žice, ampak bo na tisoče pogovorov lahko teklo istočasno po eni sami žici. Ogromne vsote, ki predstavljajo dobiček raznih telefonskih kompanij, gre do v visoki meri za vzdrževanje laboratorijev, ki študirajo nove možnosti in spravljajo na dan nove in nove iznajdbe.

LURŠKI ČUDEŽI niso privlačna zadeva, da bi se z njimi bavilo svetno dnevno časopisje. Tu pa tam je pa kakšna izjema. Ozdravljenje komunista Jakoba Olivarija iz Nice je taka izjema. Bil je goreč komunist in vodja kom. celice. Ponesrečil se je pri delu in je deloma ohromel. Dva meseca in pol so ga zdravili brez najmanjšega uspeha. Njegova žena, jako pobožna, ga je priganjala, naj gre v Lurd. Zaničljivo je zavračal njen nasvet, češ da noče imeti nič opraviti z „lurškimi komedijami.“ Končno so ga le spravili na pot. „Da bom imel mir.“ V Lurdu je bil skupaj z nekim slepim dečkom, ki mu je prigovarjal, naj moli. Tega Olivari ni napravil, pač pa mu je pogled na slepca nenadoma vzbudil silno sočutje. Nehote je vzkliknil: Bog, če res si, ozdravi tega fanta, ki je bolj vreden zdravlja kot jaz! Ko je izrekel te besede, je bil zdrav, namreč on. Olivari, ne slepi deček. Vrnil se je v Nico in zdaj povsod izjavlja, da veruje v Boga.

(Dalje na str. 5.)

KRIŽEM AVSTRALSKE SLOVENIJE

WOLLONGONG VABI NA

MIKLAVŽEV VEČER

Priredimo ga v soboto 8. decembra ob 5. popoldne v dvorani kat. sole na
CROWN STREET-u poleg STOLNE CERKVE.

Spored: Nastop Miklavža in obdarovanje otrok;
Govori, deklamacije, pevske in glasbene točke;
Rojanje in kramljanje; za prigrizek poskrbljeno.

VABLJENI OD BLIZU IN DALEC!

Slovenski odbor.

Wollongong.—Pri nas se že pripravljamo na prihod sv. Miklavža. Našemu „Klančarju“ je pisal, da je že na potovanju s polnim košem. To bo veselje! Ne pozabimo lepih starih navad in običajev, ohranimo jih in gojimo! Gotovo, če hočemo imeti take reči, za to je treba nekaj požrtvovalnosti. Stane nekaj truda. Ta trud pa ni izgubljen in ni zaman. To storimo in žrtvujemo sami za sebe, da nekaj domačega vidimo, nekaj lepega doživimo. — Tukaj doli smo drugače kar živahni, čeprav v naših razmerah ne moremo napraviti kaj boljšega ali več. Živimo v prijetni zavesti, da se trudimo po najboljših močeh. Vse, kar smo naredili, smo naredili iz nič, in to je čisto gotovo vredno upoštevanja in premisleka. Živi smo, nismo mrtvi. Le korajžol! — Na drugem mestu je objavljeno več o Miklavževanju. Pokonci, slovenski Wollongong, pa na svidenje 8. decembra! —Zmajski.

Cooma.—Ta dopis naj ima naslov: Odprto pismo. Prihaja v imenu „Kumovcev“. Beseda je nova, pomeni nas, ki smo iz Coome doma. No, nismo ravno „doma“ tu, pač delamo in služimo v Coomi ali sploh kje blizu v področju Snowy Mountains. Pišemo Cooma, izgovarjamo Kuma — torej smo „Kumovci“. In naj povemo, da smo Kumovci fantje od fare. Sami junaki, ki se zavemo, da nismo prišli v Avstralijo za zabavo, ampak zato, da si ustvarimo novo svobodno življenje, to pa „by hook or by crook“, kot lepo pove angleški izraz. Če hoče kdo delati izjemo, ni za med nas,

saj na Snowy Mountains je podnebje tako, da hitro požene vse plašljivce. Po večini smo izbrana četa zdravih, pogumnih, delavnih in pametnih fantov (oprostite reklamo!), ki ne bomo zmerom na Snowy, ampak si tu samo pripravljamo lepšo bodočnost in bolj normalno življenje kot ga moremo imeti tu. Naj v tem odprtem pismu povemo zlasti slovenskim dekletom po mestih, da se nismo zaljubili v golo puščavo ali pusto hribovje v tej okolici. Vsak si včasih želi, da bi se mogel sukati med slovenskimi dekleti tako kot se tukaj giblje med drevesi po gozdovih. Ali naj bomo zavoljo tega obsojeni? — K zadnji zabavi v Paddington dvorani se je zdelo, da je šla vsa slovenska Cooma. Tisti, ki imajo avtomobile, so odločili število, a tudi z vlakom so šli nekateri. Ali se je izplačala pot ali ne, na to vprašanje je težko naravnost odgovoriti. Po ovinkih se da presoditi in pride odgovor: po večini so se fantje vrnili na delo v Cooma slabo potolaženi, trudni iz zaspani, brez vidnih uspehov, a ne brez upanja. To sklepam iz tega, ker so me takoj po povratku spraševali: Ivan, ali veš, kdaj bo prihodnja zabava v Sydneyu? Odgovarjal sem: Počakajte vendar, saj je videti, da še ta ni končana... Tako, draga dekleta, vidite, se godi nam fantom, ki hočemo kaj prihraniti za ustanovitev bodoče družine. Ne damo se pogoltniti občutju samote in zapuščenosti, drži nas na površju ljubezen do vas in vera v bodočnost! — V imenu mnogih: Kumovec.

PRAZNIK SLOVENSКИH OTROK V SYDNEYU

Dajmo jim nekaj, drugače bomo sploh pozabili sanje!

Posvetimo jim nedeljo 9. decembra, imenujmo jo MIKLAVŽEVANJE!

Starši pripeljite otroke k slovenski službi božjje k sv. Patricku blizu Vynyard postaje, kjer bo maša ob 10:30 kot vsak mesec na drugo nedeljo. Naj otroci slišijo slovensko petje.

Po maši jih bo obiskal in obdaroval sv. Miklavž. Angeli bodo z njim, parklji niso vabljeni.

Po srečanju z Miklavžem pojdemo na ogled k znamenitemu mostu in potem se odpeljemo z ladjo v živalski vrt (Zoo), ki je eden najlepših vrtov te vrste na svetu. Stroški prevoza so malenkostni, enako vstopnina.

Otroci naj imajo primerno spremstvo, nabolje očeta ali mater, vabljeni ste pa tudi vsi drugi, ki vas ta reč zanima.

Okrepčila in hrano lahko prinese s seboj, lahko pa kupite tam, kjer se dobi vse, tudi topla hrana.

Oni, ki bodo prišli z avtomobili, bodo šli z njimi vse do vrta, tam se bodo pridružili „pomorščakom.“

Ta dan nam bo vsem ostal v lepem spominu. Smeha in zabave bo dovolj, otroci in odrasli bomo videli zanimivega in poučnega. Po domače se bomo imeli v prosti naravi. Na svidenje!—Prireditelj.

D o s t a v e k: Starši, ki bi želeli Miklavžu pomagati z darovi, naj jih prinesejo s seboj in oddajo pred mašo g. Čuješu. Na zavitkih naj bodo razločno napisana imena otrok, ki naj zavitek prejmejo.

POT V LEPO BODOČNOST

(Prispevano na prosnjo uredništva.)

MARSIKOGA od naših rojakov bi zanimalo, kako morejo nekateri že nekaj let po naselitvi v Avstraliji priti do lepih in stalnih službenih mest.

Nekaj pojasnil k temu vprašanju naj nudi moj današnji članek.

Kot je vsem znano, smo bili ob prihodu vsi brez izjeme samo „Labour“ — težaki-delavci. Vsaj na izkaznicah, če ne drugače. Doma si bil lahko doktor ali kmet ali karkoli, tu si moral prijeti za delo z rokami. Ni pa zapisano, da mora tako tudi ostati. Kdor je podjeten, lahko doseže drugačen uspeh.

Jaz sem po nekaj mesecih bivanja v Avstraliji po sreči dobil delo v svoji stroki, tekstilni tovarni. Zaposlili so me v tkalnici, kjer sem bil edini, ki je znal to delo. Imeli so me za „eksperta“. Mislili so, da se bom kot nov človek v tej deželi dal izkoristiti in bom prodal svoje znanje za majhen denar. Nekaj časa je šlo, pa sem se naveličal, zakaj vsaka reč ima svoje meje. Umaknil sem se iz tovarne in si poiskal drugačno zaposlitev. Seveda, takrat je bilo še dosti primernih služb na razpolago, če si se hotel otestiti tovarne, danes jih na žalost ni preveč.

Nisem se lahko odločil za nov poklic, vendar sem vztrajal. Šel sem k državni železnici v Melbourne. Sprejeli so me, ker sem odgovarjal zahtevam. Zdravje je bilo dobro, angleščina je tudi že šla. Poyedali so mi, da bom lahko napredoval, če se bom hotel resno prijeti kariere pri železnici. Začel sem kot navaden „porter“. Nič mi ni bilo pomesti pločnik na postaji, kjer sem bil zaposlen. Takoj sem se pa lotil študija. Učil sem se raznih predmetov na svojo roko, nekaterih pa v železniškem inštitutu, kjer je bil pouk zastoj pod pogojem, da si član. Posebni tečajji se pa pripejajo po parkrat na leto. Jaz sem kar dobro gazil skozi celo vrsto tečajev in napravil v dveh letih pet izpizov. Seveda sem v službi napredoval.

Zdaj sem vlakovodja. Pred meseci sem naredil izpit za pomožnega postajenačelnika (Assistant Station Master). Sedaj čakam, da bom premeščen na novo službeno mesto. Razume se, da me je ta uspeh stal veliko učenja skozi 9 mesecev. Ura za uro ob večerih je minevala ob študiju, na zabave in kino bilo niti misliti. Ni bilo lahko, pa imel sem zadoščenje, ko sem srečno prestal osem ur trajajoč pismen izpit. Veselilo me je še prav posebno to, da sem mogel pokazati Avstralcem, kaj zmoremo tudi mi novi, če le hočemo. Nismo samo črne ovce, kot nekateri od njih mislijo o nas!

Imam zdaj stalno službo, zagotovljena mi je pokojnina (več ko 10 funtov na teden) in tovarne sem se rešil, če Bog da, za vedno. To povem ne zaradi samohvale, ampak zato, da še drugi izveste, kakšne so priložnosti, če jih kdo hoče poiskati in izkoristiti. Tovarna je od danes do jutri, kdo ve,

koliko časa bodo stalno delale. Po nekaj letih, tako obetajo, bo velika brezposelnost — ali bi ne bilo za vse mlade fante zelo pametno, če bi se resno lotili učenja in se usposobili za kaj drugega kot samo za tovarno? Saj ni potrebno, da imaš posebno nadarjeno glavo, bolj važno je, da si pošten, vztrajen in redovit, pa boš uspel.

Ponovim, da tega nisem napisal iz kakšne samohvale. Odzval sem se pa rad vabilu uredništva, ker res morda s tem komu odkrijem možnosti, ki jih sam od sebe ne pozna. Nikomur ne bo žal, če si pomaga iz umazane tovarne, dasi tudi drugje ne bo brez vseh težav služil svojih funtov. Vendar bo pa čutil, da je na varnem za bodočnost. Tako čutim jaz in vem, kaj to za človeka pomeni. S tem pa ni rečeno, da sem obesil torbo na klin. O, vsaj zaenkrat še ne!—Ludvik Martin, Yea, Vic.

HIŠA ENAINDVAJSETEGA STOLETJA

Gospodinje, berite to in napravite sklep, da boste počakale v tej solzni dolini še kakih 50 let, da dočakate dom 21. stoletja. „Za mušter“ so postavili eno tako hišo že zdaj, seveda — v Ameriki. Ker je danes taka hiša še draga, si jo je mogel postaviti le neki milijonar. Čez 50 let jih bo pa baje že vsa Amerika polna — če že ne tudi Avstralija.

Dela je v taki hiši čudovito malo. Namesto ljudi ga opravljajo elektromagnetični ultra valovi. Ne bo več treba pri hiši kakšne Urške, ki bi skrbela za kuho, zračenje in čiščenje, vse bo opravila Ultra, ki bo živela v hiši nevidna kot duh. Ko bo zjutraj pošijalo sonce na hišo, bo Ultra nevidno odprla okna in prezračila vse prostore v hiši. Potem bo Ultra okna spet lepo zaprla, kakor bi bila avtomat. Kuhala bo Ultra nad lesenim štedilnikom, pa ne na njem. Piskri bodo plavali nad štedilnikom prosto v zraku in sami skrbeli, da bo zajetek pravilno skuhan, enako obed in večerja. Ulte bodo tudi brisale prah, čistile hišo in jo pometale, celo prale bodo in likale. Brez vode in v nekaj minutah bo vse opravljeno. Vrat ne bo treba odpirati in zapirati. Stopil boš pred nje in Ultra jih bo odprla, za teboj pa spet zaprla. Luči ne bo treba niti z gumbom odpirati, kamor boš stopil, ti jih bo Ultra prižigala kot na povelje, da teme sploh ne boš poznal. Če bo mati hotela vedeti, kje so in kaj počno otroci, ji ne bo treba zijati skozi okno ali pogledati v drugo sobo, Pritisnila bo na majhen gumb in Ultra bo pričarala na steno pred materjo prizor z otroci, pa naj se igrajo na dvorišču ali uče v drugi sobi. Da, tudi kurile bodo sobe Ulte in hladile, krtačile obleko in snažile čevlje. Če bodo pa Ulte ljudem tudi pečene piške v usta metale in morda celo žvečile namesto njih, tega zdaj še ne vemo. Če bomo kje brali, bomo drugič povedali, če ne, pa svetujemo vsem, ki seanimate: Počakajte, da vse sami doživite!—iž.

Iz pisarne Slovenskega duhovnika

MOJ NOVI DOM

„Kje pa stanujete?“ me sprašujejo ljudje, ki jih obiskujem po domovih.

„V Padua Hall-u“, jim odgovarjam.

„Kakšna dvorana pa je to?“ so radovedni.

Naj pojasnim na tem mestu, da ne bo preveč ugibanja. Padua Hall je dom ali „hostel“ za avstralske dečke in doraščajoče fante, ki nimajo za seboj rožnate poti. V sedanjem njihovem „domu“ skrbe zanje tukajšnji frančiškani, tako sem tudi jaz prišel pod to streho.

Fantje so odkritosrčni in ti povedo, zakaj so tu. „Avto sem ukradel.“ ti pove prvi kar naravnost. „S prijateljem sva okradla pekarijo,“ ve povedati drugi. „Jaz sem pa ušel od doma, pa so me nato poslali sem,“ pripoveduje tretji. In tako dalje.

„Odkad si pa ti doma, Ken?“

„Nimam doma.“

„Kje so pa tvoji starši, Ed?“

„Ne vem. Morda niso več živi.“

„In tvoji, Alen?“

„Bolje, da ne sprašujete. Je lepša misel, da staršev nimam...“

Če jim omeniš mater, jim oči začare v posebnem ognju, pa v istem hipu ugasnejo. Le čudno vprašanje gori globoko v njih: Mati? Kaj pa je to?

Vidite, to je Padua Hall. Dom mladostnikov, ki jih je življenje oropalo toplote doma in materinske ljubezni, ki niso nikdar začutili na čelu materinega poljuba in jih oče ni nikoli potrepjal po rami in bil ponosen nanje.

V uradnih papirjih stoji zapisano, da so ti fantje mladostni pokvarjenci. Ako bi te papirje sestavljal jaz, bi napisal, da so nesrečne žrtve razbitih domov. Koliko dobrega je skrito v teh dečkih, pa jim dolga leta nihče ni dal priložnosti, da bi dobro v njih planilo na dan!

V čudnem svetu živi naš novi duhovnik, boste rekli. Da, čudno

dneh. Nikoli poprej nisem v srcu resničen svet je ta naš Padua Hall. Nekaj me je naučil že v prvih tako živo občutil hvaležnosti do Boga, da mi je dal v zgodnji mladosti topel dom in ljubeče starše. . . . Ko gledam te fante v Padua Hallu, mi stokrat na dan pride na misel vprašanje moje matere pred tolikimi leti: „Kajne, da boš priden tudi še potlej, ko mene več ne bo?“ In odgovarjam kot nekdanj: „Bom, mama!“

Fantje v naši hiši niso nikoli slišali takega vprašanja iz ust svojih mater, zato tudi odgovarjali niso . . .

Kaj pa ti, rojak moj, rojakinja? Pridi pogledat v Padua Hall te moje fante. Živo te bodo spomnili na obljube materi dane nekoč . . . In če bi se danes tvoja verna mati pojavila v tvojem avstralskem domu, kako bi ji pogledal v oči in odgovarjal?

„Ali si priden, Jože?“

„Kajne, Tone, saj še zmerom hodiš k maši?“

„Ali še pomniš, da je doma ob nedeljah delo počivalo?“

„Kako je v tvojem zakonu, France?“

„Še veš, kako si mi obetal, da zakramentov ne boš opuščal?“

In še in še . . . Kajne, teh vprašanj nismo pozabili? Bog daj, da ne!

Zdaj veste, kaj zame pomeni Padua Hall.

P. Bazilij (Tel.: WM 8118)

P. RUDOLF

Ob koncu meseca je še vedno v Brisbanu in bo verjetno ostal še mesec dni. Na žalost se z zdravjem ne more pohvaliti, podnebje tam gori mu pa ugaja.

pa vsaj nekaj zadoščenja, ko vidi-jo, da vendar enkrat tudi v Vidmu veje nekoliko pravičnejši veter.

SLOVENC V ARGENTINI so slavili 200 letnico rojstva Antona Linhart, začetnika slovenske svetne dramatike. Marsikak Slovenec se ne bo takoj spomnil, kdo je A. Linhart, domala vsak pa pozna njegovo igro: Veseli dan ali Matiček se ženi. In drugo: Županova Micka. Skoraj 90 let sta bili ti dve igri edini na slovenskih odrih. Ostali sta pa v veljavi še potem, ko sta Medved in Cankar dala vrsto odličnih dramskih del. Prešeren je zapel o Linhartu:

Slavile, dokler mrtvi se zbudijo, domače bote ga Talija, Klio.

MED KOROŠKIMI SLOVENC v Medgorjah, so imeli letos novomlašnika, ki se piše Ciriak Kunnacherry in je bil rojen v vasi Kaduthuruthy pod Himalajo. Z eno besedo, bil je pravi Indijec, ki študira v Rimu in je prišel novo mašo pet na Koroško na povabilo prijatelja in sošolca s Koroškega. Korošci so mu napravili veliko slovesnost in ga ob slovesu še bogato obdarovali, ker je sin zelo siromašne indijske družine.

ČESTITKE ROJAKOM V BRISBANU

Nepričakovano lepo je bilo v Brisbanu v nedeljo 21. oktobra. Vabilu k slovenski službi božji so se rojaki odzvali v takem številu kot doslej pač še nikjer. Brez dvoma jih je prišlo okrog 80%. Vsa čast! Posebno priznanje gre možkim za zelo številen prejem sv. zakramentov. Bog blagoslovi vso dobro voljo, trud in požrtvovalnost.

Zdaj nekaj prav posebnega. Želeli so med sv. mašo peti slovenske pesmi, pa ni bilo ne not ne organista. Pa je Plutova gospa zapela na pamet nekaj naših pesmi avstralski Miss Margaret Murphy, ki je takoj sestavila note in igrala pri maši. Tako smo imeli -odlično petje — iskrene čestitke za iznajdljivost in trud!

Po maši smo imeli „čajanko“ in zelo prijeten sestanek. Tudi smo krstili sinka Vujičeve družine in mu dali ime Tomislav. Na račun tega novega kristjan — saj je bila misijonska nedelja! — smo se potem povsili pri družini Šilec, kjer se nas je nekaj zbralo in spet ni manjkalo petja.

Gospoj Plutovi in njenim trem (omoženim) hčeram najlepša zahvala še posebej za pripravo čajanke. Da je padlo tega lepega dne v Brisbanu sploh prišlo, gre največje priznanje bratoma Jožetu in Janezu Košorok. Dala sta pobudo in zgled, vsa naselbina je priprišla za njima kot ena sama družina. Ni dvoma, da je bil Bog te požrtvovalnosti po božje vesel.

Ker tudi v svetnih zadevah, posebno v družabnosti in vzajemnosti, zasluži naselbina vso pohvalo, ni preveč rečeno, če se zapiše: Med avstralskimi Slovenci nosi Brisbane zastavo! Da bi povsod sledili temu lepemu zgledu!—Misijonar.

POZOR!

Telefonska številka za MISLI in slov. duhovnika samo: FA 6534. V odsotnosti p. Rudolfa sprejema klice p. Bernard, če je v stanovanju. Ako ne, telefon zastoj zvonji. Ne da se pomagati.

SMESNICE

Vlak je vozil preko prostranih pašnikov. Kamor si pogledal, si videl črede govodi in ovac. Ob oknu je sedel zamišljen mož, pogledoval skozi okno in si pisal številke v zvezek, ki mu je ležal na kolenu. Človek, ki mu je sedel nasproti, je postal pozoren.

„Kaj pa pomenijo številke, ki jih vpisujete v zvezek?“

„Število krav in ovac, ki jih vidim skozi okno.“

Človek se je nagnil bliže in videl številke: 472,500,316,742 . . .

„Pa kako morete tako hitro šteti, ko vlak tako drvi?“

„Nič lažjega kot to. Kravam in ovcam v naglici preštejem noge, delim dobljeno število s 4, pa takoj vem, kako zapisati.“

POZOR!

Nismo ustavili lista tistim naročnikom, ki so plačali za leto 1955, za letos pa še ne. Morda so lani plačali proti koncu leta, pa imajo tudi letos tako namero. Prosimo, ne pozabite!!

MELBOURNE!

Prvo nedeljo vsakega meseca slovenska služba božja ob 11. uri.

Cerkev: **ST. LOUIS CHURCH**, Stawell St., BURNLY. Železniška postaja blok od cerkve. Tram pripelje tja po SWAN St., prvi cesti ob železniški progi. Boljših zvez si ni mogoče misliti. Pa saj je treba žrtve tudi takrat, ko od blizu in daleč prihitite na zabavo. Pred mašo zmerom priložnost za spoved.

SAMO SPOVEDOVANJE tudi vsako soboto pred prvo nedeljo v mesecu od 7-8 ure zvečer v **ST. FRANCIS CHURCH**. vsem dobro znani cerkvi sredi mesta (Elizabeth & Lonsdale). Na spovednici je napis: **Fr. Basil OFM, Slovene & English**. Lahko pa tudi v kapeli v Padua Hall-u po dogovoru. Tel. **WM 8118**.

S.T. ALBANS!

Ker slovenske službe božje z mašo ne moremo imeti, še bomo od časa do časa zbrali popoldne k slov. petim litanijam, h katerim bodo povabljeni tudi rojaki iz Melbourne in soseščine. Prve smo že ibeli 30. sept. in bilo je lepo.

Spovedovanje bo pa ob sobotah zvečer od sedmih dalje, vsaj od časa do časa.

Bomo skušali pravočasno oznaniti in razglasiti.

G E E L O N G !

Slovenska služba božja vsak drugo mesec (šestkrat na leto) in sicer drugo nedeljo v mesecu.

Prvič se bomo zbrali v nedeljo 11. novembra od 10. uri. Pred mašo spovedovanje.

CERKEV: **HOLY FAMILY**, Bell Park, Separation St., North Geelong.

A D E L A I D E !

Na žalost v tej številki še ne morem objaviti, kdaj vas bom mogel obiskati. Toda kakor hitro bo stekel program za Victorijo, v kolikor je za zdaj sestavljen, bom uredil vse potrebno za prihod med vas. Za zdaj pa samo pozdrav in—potrpiljenje!—P. Bazilij.

MAYFIELD (NEWCASTLE)!

ADVENTNI OBISK s slovensko službo božjo v isti cerkvi kot v avgustu in ob isti uri: **V nedeljo 16. decembra**.

CERKEV: St. Alphonsus, znana tudi pod imenom **AVE MARIA**. Do nje pridete po Woodstock ulici. Čas: **11 dopoldne**. Zvečer poprej in pred mašo spovedovanje.

Je dober mesec časa, ne pozabite, obvestite vse rojake in rojakinje v mestu in okolici.—P. Bernard.

SYDNEY — BLACKTOWN!

Na drugem mestu je objava za drugo nedeljo v decembru, drugače vse po znanem programu. Veselje je, da se je poskus z ljudskim petjem tako dobro obnesel. Nadaljujmo!

(Nadaljevanje s str. 3.)

Z VSEH VETROV

CELE VASI so naprodaj na Francoskem. Kmetje zapuščajo svoje domove iz želje po večjem zaslužku v mestih. Tako se vasi dobesedno prazni. Minister za javna dela je postavil naprodaj 180 vasi, pa je našel kupca samo za eno kmetijo. Beg s kmetij se pa nadaljuje. Računajo, da zapusti vsak dan med 200 in 300 kmetov deželo in se preseli v mesto. Za bodočnost francoskega naroda pomeni to vse prej kot kaj dobrega.

KOZCA pri ČEDADU je dala povod, da je prišla v svet zanimiva novica iz Beneške Slovenije. Pred letom dni je bil v vas poslan slovenski duhovnik g. Kjačič. Italijani so storili vse, da bi mu delo onemogočili. Celo župnišče so zasedli, da je moral stanovati v privatni hiši. Od nadškofa v Vidmu so zahtevali, da jim vrne laškega duhovnika. Vendar je nadškof odločil, da ostane tam g. Kjačič, ki je bil nato slovesno inštaliran za župnika. Med Italijani je veliko razburjenje, Slovenci imajo

Izpod Triglava

RAZNE PLANINSKE cvetlice so zdaj v Sloveniji krepko zaščitene in jih ni dovoljeno trgati. Med njimi je planika ali očnica. Vseh je zaščitanih 56 vrst. V največjih časih so se izleti v planine tako pomnožili, da so prišle redke planinske cvetlice na rob iztrebljenja. Zato je moral vmes poseči oblast. Ker pa sama gola postava ljudi ne svari dovolj, so na predlog Zavoda za spomeniško varstvo ustanovili „gorsko stražo.“ Njeni člani ali uslužbenci v slovenskih gorah čuvajo nad zaščitanimi cveticami in pazijo, da nekulturni planinci in turisti ne uničijo lepega rastlinstva.

NA ROŽNIKU pri Ljubljani so zasledili na ondotnih kostanjih hudo bolezen — raka. Ko rak začne svoje delo na drevesih kostanja, ima kaj kmalu zelo žalostne uspehe. Listje postane blede zeleno, malo pozneje dobi rjavo barvo in se začne sušiti. Kostanjev rak je baje prišel iz Italije najprej na Primorsko, od tam globlje v Slovenijo. Boje se, da bodo kostanji izginili iz Slovenije, če se napredovanje raka ne ustavi. Vsako okuženo drevo je treba posekati prav pri tleh in sežgati vse, celo iveri.

POD MATAJURJEM je vas Livek, odkoder se vrši izboljšavanje pašnikov po planinah naokoli. Posekali so veliko nekoristnega grmovja in razširili pašnike za mnogo hektarov. Iz posekanega lesa in grmičja so našli velike zaloge oglja. Pozornost posvečajo tudi gozdnim malinam, ki tam bogato rade. Poskusili bodo tudi z umetnimi nasadi, zakaj začeli so ugibati, zakaj ne bi uspevale dobro

tudi žlahtne maline, kjer tako dobro uspevajo gozdne.

LETOŠNJE POLETJE je bila v Sloveniji sezona za odkrivanje spomenikov in spominskih plošč. Skoraj bi lahko, da ima zdaj vsaka večja vas kak spomenik temu ali onemu pomembnemu partizanu, ki je „dál življenje za današnjo stvarnost“. Nekdo se pa v ljubljanskem dnevniku pritožuje, da se ob takih slavnostih potem preveč pleše in pije in celo razgraja. „Resna in pomembna svečanost se je spremenila v burko, skoro bi rekel maškarado,“ je zapisal kritik o eni od njih.

LJUBLJANA ima televizijo in z njo redne domače televizijske oddaje. Restavracije in kavarne imajo že instalirane aparate in pred njimi se gnete ljudstva, da se dela tema. Oddajajo po dvakrat dnevno, tako vedo povedati poročila.

V TOLMINSKIH KORITIH so odkrili topel vrelec. Ob izlivu v Tolminko ima njegova voda še 34 stopinj. Sodijo, da ima vrelec sam okoli 40 stopinj celzija. Ker pa je dostop do vrelca v samem zemeljskem osrčju jako težak, doslej niso mogli ugotoviti, kakšen pomen utegne imeti odkritje tega termalnega vrelca.

IZSELJENSKI TEDEN je vsakoletna ustanova, ki naj pripomore k zblizanju med izseljenci in domačini. Ob letošnjem takem tednu je bilo zapisanih veliko lepih besed na naslov izseljencev, ki so prišli na obisk v domovino. Oglašala so se pa tudi svarila, naj

ljudje doma ne „izrabljajo“ obiskovalcev v svrhu prosjačenja. Tako le je pisal neki dnevnik v Ljubljani: „Čas je že, da napravimo temu konec. Ostro moramo obsoditi vse pojave prosjačenja in izsiljevanja naših izseljencev, tako prosjačenje posameznikov kot raznih ustanov in organizacij. Saj največkrat so ta prosjačenja neupravičena . . .“

ZGODBA O SLEPEM IVANU je resnično ginljiva. Piše se Hrvat. Leta 1942, ko je bil deset let star, je našel ročno granato, ki je eksplozirala in mu odbila roko in izbila oči. Dali so ga v zavod za slepe. O nesreči je zvedel Ivan Strah na Evelethu v Sev. Ameriki, pa je pozval rojake, naj darujejo po možnosti za slepega Ivana. Odziv ameriških rojakov je bil dober. Njegova hvaležna mati je nedavno pisala Ivanu Strahu: „Ivan se je dobro izučil. Zdaj je telefonist. Govori dobro italijanski, francoski in nemški. Zdaj študira angleščino. Od 1. maja 1955 do nov. istega leta si je prihranil od svojega zaslužka toliko, da si je kupil dežni plašč . . .“

IZ SEMPETRA na Krasu smo zvedeli, da se je vrnil iz zapora g. Stanko Pavlin, župnik v Nemškem Rutu in Stržišču. Presedel je bil deset dni v Tolminu, ker je starešem priporočal, naj tudi doma pripravljajo otroke na prvo sv. obhajilo. Poročilo pristavlja: Kdor ni okusil zaporov v današnji Jugoslaviji, ni pravi državljan. To velja posebno za duhovnike. Eni ven, drugi noter. Skoraj bi rekel, da si podajajo kljuko na vratih zaporov.

V BLATU pri Višnji gori so postavili spomenik slovensko-amerškemu pisatelju Luju Adamiču. Med vojno je veliko delal v Ameriki v prid nastajajoče Titove komunistične diktature. Končal je pa žalostno — s samomorom, ki je ostal nepojasnjen. Zanimivo je, da se zdaj v Ameriki slovenski „progresivci“ kregajo med sabo, kdo od njih je bil najboljši prijatelj rajnega Adamiča. Po mnenju nekaterih so pri odkritju spomenika nekdanje Adamičeve sodelavce v Ameriki predstavljali napačni ljudje . . .

Fotografije iz stare domovine

SO NAM VSEM V VELIKO VESELJE

Na razpolago so vam posnetki: Julijske Alpe s Triglavom, Kamniške planine, Trenta, Soska dolina, Logarska dolina, Postojnska jama, Bled, Bohinj, Kranj, Ljubljana, Maribor, Celje, Rogaska Slatina, Piran, Nova Gorica, Stanjel, Kobarid, Tolmin, Portoroz, Reka, Zagreb, Split, Beograd, Ohrid, Sarajevo, Skoplje itd.

SLIKE V PLAVEM BAKROTISKU 13½ x 19 INCH V SERIJAH PO 20 KOMADOV ALI POSAMEZNI KOMADI SO ZELO PRIMERNE ZA OKRASITEV VASIH KOMOV.

Trenta, Bohinj, Rogaska Slatina, Ljubljana, Crni vrh nad Bohinjem, Pola, Zagreb, Opatija, Dubrovnik, Boka Kotorska, Cetinje, Ulcinj, Sarajevo, Novi Sad, Beograd, Arandjelovac, Drina, Smederevo, Skoplje in Obiranje maka. Posamezni komadi @ 5 silingov, serije z 10% popustom. Postnina prosta.

Narocajte na naslov:

MATIJA OKORN,

LOT 11, BRENNAN ST., SMITHFIELD, N.S.W.

V SMRLINJU

VIII.

Zalka je imela tiste dni težke ure.

Tretji dan po srečanju s financarji so peli fantje po klancu in razložila je dobro med njimi Filipov glas. Veseli so bili, kajti ponoči so prinesli tobak v vas in drugi dan so otroci že romali s šolarskimi torbicami od hiše do hiše in barantali s prepovedanim listjem. In po vseh sosednih vaseh na okoli so prodajale sestre „repno“ zelje. Tista o mahu za božične jaslice je šla preko dežele.

Ljudje so se smejali, toda Zalka je tiste dni jokala. In jokala je tudi tretji dan po ponesrečenem napadu financarjev na fante.

Po dnevu je bil spet škvarča pri hiši in prinesel materi škarnice kave in ojetu Jerneju klobaso tobaka. Jože mu je bil v hipu, ko je sedel, izpodmaknil stol, da se je zvrnil in udaril po kotlu s pomijami: „O, ne sedati, je umazan!“

Nato so ga vzdignili in prvo, kar je Jože vprašal, je bilo:

„Kako je s financarji?“

Škvarča je grdo pogledal in mati Žiznova je zavihtela poleno. Očeta Jerneja ni bilo doma, tesal je Moru trame.

Ko je prišel zvečer tudi oče, je slišala Zalka novo pridigo, ki se je končala:

„Če ne bo drugega, prav vzela ga boš, še pred adventom ga boš in še rada ga boš!“

Mati je stresla koruzne žgance v skledo in jih polila z zabelo.

„Pojdite večerjat!“

Otroci so sedli okoli mize na gola tla. Ogenj jim je svetil. Tako je nastal krik zaradi zamenjanih žlic. Mati je rekla: „Moli!“ in oče Jernej se je pokrižal. Še preden so napravili zadnji križ, je izbruhnila vojska zaradi ocvirkov; udarili so si po žlicah in po preteku nekaj sekund je najmlajši stal v sami srajci in kričal, da so mu izbili žlico.

„Svojat!“ je otresele oče Jernej.

„Ne kolni otrok!“ ga je pogledala mati ter potegnila jokavčka k

sebi. Pobralla mu je žlico in mu dala žgance v ponev.

Pri skledi so se muzali, ker je bil eden manj. Jože je menil: „Zato, ker ta otročaj vse oslini in očefla!“

Zalka pa je strmela v kotu in ni večerjala.

„Trma!“ je dejala mati. „Pitali te ne bomo!“

Ko so dali še mački večerjo, se je oče Žizen pretegnil na stoličku in dejal:

„Zdaj pa spat in moliti!“

„Kaj boš gonil, saj gredo še sami prezgodaj!“ je rekla mati.

„No, mislim zavoljo reda!“

In so šli: eden k peči na skrinjo, eden na peč. Jože in še eden na seno. Zalka je spala v kuhinji. Najmlajši med očetom in materjo. Pravzaprav na očetovem mestu, kajti mati je zavzela zmerom več nego pol postelje — ostalo sta dobila oče in sin. Nato sta šla še oče in mati.

Zalka je ostala pri ognju in zrla v žerjavico. V oči jo je pekla čudna bridkost; vriskanje fantov, ki se je razlegalo od daleč, ji je burkalo dušo.

Medtem je bil v izbi ta-le pogovor:

„Saj sama ne ve, kaj hoče. Kam pa naj z njo? Dvajset let že ima. In Polde ima precej premoženja!“ je rekla mati.

„Pa tisto o iblajtarju tudi ni prijetno. Meni se zdi nekoliko trčen!“

„Trčen!“ — je oponesla mati. „Bo vsaj ona gospodinja pri hiši.“

O iblajtarju se pa takoj pozabi, če ima ženo. In kar je poglavitno: enega lahko vzameta k sebi. Da mu le da jesti in ga obleče!“

„To je pa res!“

„No, in če ni trčen, ga ne bi mogla ustrahovati. Zmerom bi gospodaril in stiskal.“

„To je pa prav res!“ je rekel ves vesel, da njega nihče ne strahuje. „Potemtakem kar dva naenkrat z glave!“ je pripomnil z glasom, ki je pričal, da ima veliko očetovsko skrb do otrok.

„Dostokrat tudi vsi!“

„A.“ — to mu je očividno ugajalo. Ko je legel, je prekrižal roke pod glavo in dejal tehtno in s poudarkom:

„Torej ga mora vzeti?“

„Kako mora?“ mu je oporekala žena. „Če ga pa noče!“

„Mora!“ Vzpel se je na postelji in udaril po suhem polenu: „Hudir, bomo videli, ali bo ubogala!“

Sem Kranjčičev Jurij...

Zgodba o štriglju Miglju

Kukčev Matijec se v mladosti ni izučil ničesar prida, zato pa tudi nič drugega ni znal tako imenitno kakor le ovce striči. To mu je bilo že v rodu, po očetu je podedoval velike škarje in kmetje so ga takisto dobro cenili, samo plačevali niso bogvekaj bogato. Pa so tudi bili taki zlati časi, ko je petača veljala za beračevo bogastvo.

Dopolnil je bil Kukčev Matijec že dvajseto leto, ko ga je prišla želja po večjem zaslužku. Dejal je domačim planinam adijo in se odpravil na ono stran, v nemške dežele.

„Pa kako boš izhajal v nemških deželah, ko ne znaš nemške besede?“

Tako se je začudil stari pastir na Pusti planini, ko je Kukčev Matijec stopil mimo s svojimi groznimi škarjami. Te si je bil naslonil na desno ramo, da je laže hodil, drugega itak ni nosil s seboj.

„Joj, ko bi vedel, kako bom izhajal, ko ne znam nemški, oh, še kihnititi ne!“ je vzdihnil Matijec.

„No, le čakaj, tole ti svetujem: kamor prideš, škarje pokaži in reci: štrigelj migelj! To je prava nemška beseda, kdor je krščanski človek, te mora razumeti.“

Šel je Kukčev Matijec in prišel onkraj Koroškega, če ne že na Tirolsko, v čisto nemške kraje. Kmetica je bila sama doma, nič kaj prijaznega lica ni kazala in tudi zgovorna ni bila, ker ji je rasla golša. Kukčev Matijec se je ni ustrašil. Kar bo, pa bo, si je mislil in začel odpirati svoje velikanske škarje. Kriknil je prav odločno:

„Štrigelj—migelj!“

Ženica je takoj vedela, da ima opravka s krojačem. Prinesla mu je troje raztrgane hlače svojega moža, da jih Kukčev Matijec zašije. Zraven je postavila na mizo latvico kislega mleka in cel hleb ovsenega kruha. Matijec se je z mlekom in kruhom odtešal, prav vse je pospravil, nato se je razjezil zarali zaslužka in ponovil:

„Štrigelj—migelj!“

Zdaj je bila ženica že v strahu: „Če ni ta mož ne krojač ne berač, ampak od davkarije?“

Bilo je v tistih starih časih zares tako: Če nisi plačal davkov, je prišel gospod od davkarije in pristigel kravam repe, da so bile tako zaznamovane in potem prodane na javni dražbi.

Tako se je torej ženica prestrašila škarij, da je stopila v shrambo in Matijcu prinesla leseno skledčko, prepolno petač in drobiža. Kukčev Matijec kajpada denarce pograbi in jo mahne dalje v nemške kraje.

Vsepovsod se mu je enako godilo, denarja je nabral tako obilno, da so se mu žepi parali in je moral včasih pobirati, kar je skozi luknjice kapljalo.

Vse na svoje edine nemške besede: „Štrigelj—migelj!“

Nazadnje pride v zavržen kraj, tam je stala velika graščina. Bogatija je morala biti pri hiši, toda nemarnosti tudi ni manjkalo. Graščakova žena je na dvorišču otepala srajce svojega moža barona, prati jih ni znala. Graščak se je pa v čeburu vode ogledoval in si svojo strašansko košato brado odgrizaval — škarij in britve ni poznal.

Kukčev Matijec jo primaha na dvorišče in vzklikne:

„Štrigelj—migelj!“

Koj je vedel, kako in kaj. Graščaka je na tla posadil in mu tako gosposko pristigel lase in brado, da se graščakinja ni mogla

načuditi. Ženske pa takrat še niso nosile ostriženih glav.

Kaj bi dejali, koliko je Matijec zaslužil v tej bogati graščini? Iz polne vreče je graščak izvelkel tri prave kovane tolarje, pa še rajši bi bil videl, da Matijec ostane pri hiši. Še svojo zalo hčer Genovefo mu je ponudil za ženo.

Kukčev Matijec je poslušal, pa ni rekel nič drugega, samo:

„Štrigelj—migelj!“

To je rekel v slovo in jo je peš primahal čez hribe in doline nazaj v svojo kranjsko deželo. Ostal je doma in še naprej strigel kmetom ovce. Plačevali so mu z majhnim denarjem, da se je včasih pritožil. Kmetje so mu pa odgovarjali:

„Štrigeljmigelj, če ti ni prav, pa pojdi še enkrat v nemške dežele!“

Slovinci v Melbournu in okolici!

Ne pozabite, da lahko naročite obleko pri slovenskem krojacu. Izdeluje po želji in najnovejši modi obleke za moske in ženske. Ugodne cene, tudi na odplacilo. Nudi vam tudi lepe srajce iz svicarskega blaga, kravate in podobno.

JA4758

JOZEF SERNEL

JA4758

55 BRUNSWICK STREET, FITZROY, MELBOURNE, VICTORIA

High-class Ladies and Gent's Tailor. Exclusive European styles.

NAROČNINA MISLI — £1-0-0 letno

PORAVNAJTE NAROČNINO

Slovinci

v Perthu in okolici!

Kupujte vse svoje potrebščine

največji trgovini Zapadne Avstralije

pri **BOANS-u**

„Ne preklinjaj!“ je rekla žena. „Kar tako otroka ne smemo zavreči. Najina je.“

„Pa slabo bi ji ne bilo.“

„To je pa tudi res! Kaj praviš, ali ga bo vzela?“ je skrbno povprašal.

„Seveda ga bo!“

Oče Žizen se je očitno zadovoljen pritisnil k steni in zaspal čez par trenutkov.

V tistih hipih pa je Zalka sklenila v svojih mislih:

„Nikoli!“

In strmela je v žerjavico in mislila trudne misli. Ogel za oglom je zamrl in ko se je v kuhinji popolnoma stemnilo, so jo ščemele oči in vzraku je migljala zelena lisa. Potegnila je slamnico iz kota in šla zapirati vrata.

Po stezi skozi gozdič je nekaj škrobotalo. Zalka je vztrepetala od čudnega pričakovanja in poslušnila. Koraki so se približevali; spoznala je hojo in srce ji je začelo burno biti. Toda na ovinku so se koraki obrnili in oddaljevali, dokler niso vtonili v temi. Kakor bi ptiču porzal krila, je vse upadlo v nji. Zaprla je vrata in se nato vrgla na obraz v slamnico:

„Ali prideš, ali prideš kdaj?“ je jecljaje vzklikala v blazino in ni mogla zaspiti.

Koraki so bili Filipovi.

Neki glas ij je šepetal na uho:

„Ne pride nikoli, neumnica ti!“

Zalka je jokala in jokala.

IX.

Zvirk je sedel pri Bergamaški in vlekel že četrti polič. Zraven njega sta sedela Žizen in Škvarča.

„Če si ženin, Škvarča, pa bi dal še za polič? Držiš se kakor komsulja; kar zagradiš, ne izpustiš. Veš, Jernej, takega zeta bi pa jaz ne pogledal.“

Škvarča se je premikal po stolu in razlagal, da ga boli noga.

„Noga? Ali boli tebe, Jernej, grlo? To je važno in ne noga. Zakaj pa ne tožiš falotov, zaradi noge?“

„Saj bi, pa je sodnik rekel, da sem sam kriv, če si kamen izpodvalim.“

„Ali so ti kaj dali financarji?“

„Niso. Zagrozili so mi, češ da sem jih potegnil!“

„O, saj si jih tudi, pa še prav potegnil!“

Žizen je pogledal na uro in menil, da bo treba iti.

„Kaj boš hodil; škvarča bo še plačal. Sram te bodi, stiskač; jaz bi te tepel.“

„Pa naj bo!“ je škvarča potegnil izza nogavice. „Kar liter, Bergamaška!“

In Bergamaška si je pogladil brado in stopil po vino.

„Vidiš!“ se je razgrel Zvirk. „Ali si ti, Žizen, prej kdaj pil? Nikoli! Zdaj lahko plača škvarča. Koliko ti dajo financarji, če se posreči!“ Zvirk je pogledal izpod obrvi pomenljivo.

„E, malo, če ne bi bilo domačije!“ —

„Bilo, bilo! Izplača se!“ se je smehljaj Zvirk in si že nalival iz polnega litra.

„Škvarča je pa le ženin!“

„Kaj bi!“ se je branil Škvarča in dobro se mu je zdelo.

Pri drugem kozarcu iz novega litra je pa Zvirk postal otožen.

„Veš,“ je začel čez nekaj časa, „če prav pomisliš, je to vendar svinjarija, Žizen! Daj, stopi tja k tisti uri in reci, naj stoji. Čez četrte ure bo spet devet in vse je svinjarija, kar počneš.“

Žizen je preplašeno zrl vanj.

„Da,“ je topo strmel Zvirk vanj, „da, čisto gotovo, da si ti podel človek, navadna baraba. Ali si kdaj kaj pomisli: čez tri četrte ure bo spet devet in ti boš pijan za škvarčev denar!“

„Saj ne bo za vašega,“ se je pritaknil Škvarča.

„Molči ti, ti si ibljatar!“ Zvirk je grdo pogledal in zamahnil z roko. „Toda to pa napravi: ustavi uro, da ne bo devet!“

Nihče ga ni razumel, kaj hoče.

„Gergamaška, zdaj ti povej, ali je to pošteno ali ne, da pijem pri teh dveh, teh dveh...“ zamahnil je z roko in se opotekel. „Na, prinesi za moj denar in ustavi vse ure v hiši. Ob devetih, Žizen, ti bom dejal, da si lump! In čez tri četrte ure bo in kako naj grem jaz domov!“

Naslonil se je na mizo in začel jokati.

„Zdaj pa še to povej, Žizen, tisto o pridigi. Kako je mislil in koga je mislil? Škvarča, spravi se, če govorita poštenjaka, kar spravi se, zajedača vražja. Grabil je za kozarec, da mu ga vrže, pa si je vino

BOŽICNI STANDARD PAKETI

slovenske tvrdke: DR. KOCE, G.P.O. Box 670, Perth W.A.

Bližajo se Božični prazniki! Standard paketi omogočajo hitro ekspedicijsko. Tekom 48 ur po prihodu naročila v Trst se paket že odpremi v domovino, tako je sedaj zagaranirana najhitrejša dostava paketov. Vašim dragim doma, kar je zlasti važno v božični sezoni, ko so pošte in železnice preobložene z delom.

Vsi paketi so sestavljeni v smislu carinske uredbe, tako so oproščeni uvozne carine. Na vsak paket se pa mora plačati takoimenovana carinska in odkupninska taksa. Kdor želi, naj doda za plačilo teh taks 14/-, za katere bo prejemnik paketa dobil doma na roke izplačanih 800 dinarjev, tako bo lahko plačal takso in mu bo še nekaj denarje ostalo. K vsakemu paketu se lahko dodajo 1 do 3 pari Nylon nogavic najboljšee vrste po ceni 11/6 za 1 par.

V domovino pošiljamo vsa zdravila, tekstilije in tehnične predmete po najugodnejših cenah. Tako dobite na primer dobro Steyer-Puch kolo za £19.0.0.

I. STANDARD PAKETI PO POŠTI

St. 21	0½ kg popra v zrnju,	
2 kg kave Santos Ia,	0½ kg čaja Ceylon,	
2 kg sladkorja kristal,		
0½ kg čaja Ceylon,	13½ kg	£5-8-6
0½ kg popra v zrnju,		
4½ kg		£3-3-6
St. 22		
1 kg kave Minas Ia,		
3 kg sladkorja kristal,		
0½ kg čaja Ceylon,		
0½ kg popra v zrnju,	13½ kg	£4-0-0
4½ kg		£2-3-6
St. 23		
3 kg kave Santos Ia,		
3 kg sladkorja kristal,		
3 kg riza Carolina Helios,		
9 kg		£4-12-0
St. 24		
1 kg kave Santos Ia,		
5 kg sladkorja kristal,		
3 kg riza C. Helios,		
9 kg		£3-0-0
St. 25		
2 kg kave Santos Ia,		
3 kg riza Car. Helios,		
3 kg sladkorja kristal,		
0½ kg rozin,		
0½ kg popra,		
0½ kg čaja,		
9 kg		£4-9-10
St. 26		
3 kg kave Minas Ia,		
10 kg sladkorja kristal,		
18 kg		£5-17-6

razlil po mizi. „Spravi se, Škvarča, uš ti grda, od najine mize!“ in Zvirk je bil po mokri mizi, da je vse pršlo na okoli. „In pri vratih povej, kako je mislil in koga je mislil?“

„Kdo je mislil?“ je vlekel Škvarča.

„Uš, ti si uš! Tja stopi, uri ustavi in potem povej! Ali te ni sram, da tu plačujesh in to zaradi dekleta. O, Žizen, tudi tebe je mislil, le nikar ne zavijaj oči in domov me pelji!“

Žizen je videl, da je Zvirk pijan, in pomignil Škvarči, naj pomaga. Toda Zvirk se je otrešel in poudaril:

„Samo Žizen! Škvarča, pojdi naprej! Toda če misliš, Žizen, da si nedolžen, si še zelen. In ta salamenska ura še zdaj ne stoji!“ Udaril je s palico po uri, da je zabrnelo po nji: „Na, zdaj bo pa le konec!“ Omahnil je pod drobce, ki so leteli s stene.

Bergamaška je prestrašen prihitel iz kuhinje in videl tri pijance ležati ob steni, na njih je ležal leseni obod stare ure.

„Boste plačali, boste plačali!“

„E, pa bomo plačali!“ se je razžalostil Zvirk. „Bo vsaj konec!“ Vrgel je na mizo denarnico in dejal: „Tu je in plačaj si!“ Bergamaška je pijance posadil na klop in štel denar.

„Premalo!“

„Jaz, jaz . . .“ je mencial Žizen, „jaz nimam!“

„O, ima pa Škvarča!“

„Za kozo, za kozo,“ je blodno kimal z glavo Škvarča.

„Ali slišiš, Žizen?“ je sunil Zvirk. „To se tebe tiče. Tvojega dekleta!“

Bergamaška je tudi Škvarči pobral denar, denar za kozo. Nato je prijel trojico in jo postavil pod kap.

In šli so.

Dober streljal od Morove hiše pa je Zvirk postal oblasten:

„Škvarča, ti kar pojdi! Zdaj povej, Žizen, ali je uš ali ni?“

„Ne vem, kaj misliš,“ je ugibal Žizen.

„Skloni se bliže!“ je veleval Zvirk.

Žizen je nagnil uho:

„Pri meni se začinja ob devetih in to je mislil, kaj tajiš. Ti si tak lopov kakor jaz, enakovrdna bratca!“

In pograbil ga je z zobmi za uho, da je Žizen zavpil in udaril Zvirka

„ . . . enakovredna bratca . . .“

po glavi. Ta je omahnil pijano in ponavljal:

(Dalje.)

II. STANDARD PAKETI PO ŽELEZNICI

St. 31	1 kg kave Santos Ia,	1 kg oljeolivno,	
10 kg	sladkorja kristal,	1 kg rozin,	
5 kg	riza Carolina Helios,	1 kg mila za pranje,	
5 kg	bele moke 00,	0.500 gr cokolade svicarske,	
1 kg	olje olivno,	0.200 gr čaja Ceylon,	
2½ kg	(5lbs.) svinjske masti,	0.200 gr mila Palmolive,	
0½ kg	rozin,	0.100 gr popra v zrnju,	
0.100 gr	popra v zrnju,		45 kg
0.100 gr	čaja Ceylon,		£10-9-6
0.050 gr	čimeta v prahu,		
2 kom	vanilije,		
25 kg			£6-0-0
St. 32			
2 kg	kave Santos Ia,		
10 kg	sladkorja kristal,		
5 kg	riza Carolina Helios,		
5 kg	bele moke 00,		
2½ kg	(5lbs.) svinjske masti,		
1 kg	rozin,		
0½ kg	cokolade svic,		
0½ kg	čaja Ceylon,		
0½ kg	popra v zrnju,		
0½ kg	mila Palmolive,		
0½ kg	kakao holandski,		
25 kg			£8-7-0
St. 33			
3 kg	kave Santos Ia,		
10 kg	sladkorja kristal,		
10 kg	bele moke 00,		
1 kg	rozin,		
0½ kg	cokolade svicarske,		
0.100 gr	popra v zrnju,		
0.100 gr	čaja Ceylon,		
0.100 gr	čimeta,		
0.200 gr	Palmolive,		
25 kg			£6-16-0
St. 34			
1 kg	kave Minas Ia,		
10 kg	sladkorja kristal,		
10 kg	bele moke 00,		
1 kg	rozin,		
5 kg	riza Carolina Helios,		
5 kg	spagetti Ia,		
1 kg	olja olivnega,		
2 kg	mila za pranje,		
0½ kg	mila Palmolive,		
0½ kg	popra v zrnju,		
0½ kg	čaja Ceylon,		
35 kg			£7-5-0
St. 35			
2 kg	kave Santos Ia,		
10 kg	sladkorja kristal,		
5 kg	bele moke 00,		
1 kg	rozin,		
5 kg	riza Carolina Helios,		
5 kg	spagetti Ia,		
4½ kg	(10lbs.) svinjske masti,		
2 kg	olja olivno,		
0.100 gr	popra v zrnju,		
0.100 gr	čimeta v prahu,		
0.100 gr	čaja Ceylon,		
0.200 gr	mila Palmolive,		
35 kg			£9-10-4
St. 36			
2 kg	kave Santos Ia,		
10 kg	sladkorja kristal,		
10 kg	bele moke 00,		
5 kg	riza Carolina Helios,		
5 kg	spagetti Ia,		
1 kg	rozin,		
0½ kg	čaja Ceylon,		
0½ kg	cokolade,		
0½ kg	kakao holandski,		
0.200 gr	popra v zrnju,		
0.050 gr	čimeta v prahu,		
0.200 gr	mila Palmolive,		
5 kom.	vanilije,		
83½ kg			£14-0-0
St. 43			
45 kg	bele moke 00,		
17 kg	svinjske masti,		
62 kg			£9-4-0
St. 44			
90 kg	bele moke 00		£9-4-0
St. 45			
17 kg	svinjske masti		£5-5-0
St. 46			
45 kg	bele moke 00		£4-12-6
St. 47			
3 pare	NYLON DUPONT Ia,		£1-15-0

Zastopnik firme za N.S.W.:

MR. R. OLIP, 44 VICTORIA ST., POTTS POINT, SYDNEY.